

У пошани
до піонерів —
лицем
до молоді!

СВОВОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOVODA

UKRAINIAN DAILY

Редкація і Адміністрація
"Svovoda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07308
434-0287
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Нью-Йорку:
Барксі 7-4125
УНСоюзу: Барксі 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 158. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 27-го СЕРПНЯ 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 27, 1971 No. 158. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 26 серпня 1971

В АМЕРИЦІ

УРЯД ЗСА дозволив використати 800 мільйонів доларів із фондів опадностворення, позичкових асоціацій на улікування моргеджових позичок, зменшуючи разом із цим відсоткові ставки для таких позичок із сім і пів відсотка до сім відсотків. Федеральна Рада, для банківських позичок на будову домів усталювала також висоту моргеджів і відсоткових ставок улікованих Федеральною Житловою (ФГА) та Ветеранською Адміністрацією.

В ЧИКАГО ПОСТАВЛЕНО В СТАН ОБВИНУВАННЯ стейшового прокуратора Едварда В. Гаврагана та тринадцять інших осіб за здійснені ними намагання припинити судове слідство в справі вісьмох чикагівських поліцейських, які зробили налет на мешканця Чорних Пантер у дні 4 грудня 1969 року і вбили двох членів цієї негритяської організації. Разом з Гавраганом, між 13 іншими особами, поставлено в стан обвинувачення також усіх вісьмох поліцейських, причетних до цієї справи. Згідно з пресовими повідомленнями, Гавраган мав втілювати спеціальну протекцію посади міста Чикаго Річарда Дж. Дейлі.

КОМАНДАНТ НЬОЙОРКСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ Патрик В. Морфі планує перевести 30 до 35 поліцейських детективів, які виконують свою службу в негритяській дільниці Нью-Йорку Гарлем, для службових призначень в інших дільницях. Має відбутися це з метою викоринення корупції в рядах поліції.

В САН-ФРАНЦИСКО мали початися в середу 25 серпня нові переговори в справі закінчення страйку портових вантажників, який тривав вже 55 днів і спаралізував у великій мірі торговельне життя на Заході ЗСА. Повідомили про відновлення переговорів представники професійних спілок та корабельних компаній.

ДЕМОКРАТИЧНИЙ СЕНАТОР ДЖОРДЖ МЕКГОВЕРН, який планує кандидувати на Президента ЗСА у виборах 1972 року, заявив, що головними темами його виборчої кампанії будуть справи економіки, а не війни у В'єтнамі. Схвальною, що його негативна позиція щодо в'єтнамської війни була й залишається ясною, МекГоверн заявив, що господарські справи політично більше важливі, й вирішальні, як справи війни. Якщо йде про нову економічну програму през. Ніксона, то МекГоверн оцінює позитивно контроль цін і платень та заходи для стабілізації долара, але вважає шкідливими інші заходи, зокрема зменшення податків для підприємств і збільшення податків на імпортовані товари.

ПРОВІДНИК ЖИДІВСЬКОЇ ЛІГІ ОБОРОНИ РАВНІ МЕР КАГАНЕ сповістив, що його Ліга планує організувати нічні стежки, озброєні у рушницю 0,22 калібру для охорони жидівських мешканців і крамниць на Брукліні і в інших дільницях Нью-Йорку. Виник такий план у зв'язку з убивством жидів Бено Спасака, колишнього в'язня гітлерівських концтаборів, що його застрілили два молоді негри у п'ятницю минулого тижня в його ж крамниці із солодощами на Брукліні.

У СВІТІ

ПАРИЖСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРО В'ЄТНАМ БУЛА центральною темою одноденної конференції президента Ніксона з зовнішніми міністрами на голову американської делегації у Парижі, амбасадором Вільямом Портером, у Сан-Клементе у Каліфорнії. Президент Ніксон заявив Портеру, що той повинен "переговорювати про всі справи, про які захочуть переговорювати комуністи". Вільям Портер відповість до Парижу 30 серпня ц. р.

ЦЕНТРАЛЬНА МІЖНАРОДНОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА У ЖЕНЕВІ МАС наділо, що "відліг" в американсько-комуністичних відносинах допоможе до звільнення американських вояків полонених, що їх тримає Північний В'єтнам. Президент Міжнародного Червоного Хреста Марсель Навіль відвідав Пекін, щоб поліпшити відносини тієї центральної міжнародної харитативної організації до Комуністичним Китаєм, і при чій нагоді затримку знову справу американських полонених.

ГРЕЦЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГЕОРГ ПАПАДОПУЛОС ЗВІЛЬНИВ всіх 30 членів свого уряду, щоб перевести його основну реорганізацію. Згодуються, що Пападопулос затримує у новому своєму уряді тільки двох давніх міністрів — свого дотеперішнього заступника Стиліаноса Патакоса і міністра координації Ніколаоса Макарезоса.

РУМУНЬСЬКА АРМІЯ І МІЛІЦІЯ ПОСТАВЛЕНІ у ситан воєнного потовітла — принесла вістку одна ізраїльська газета. Вона твердить, що румунські керівні кола лякаються інвазії совєтських військ, за зразком совєтської інвазії до Чехо-Словаччини, бо — мовляв — Москва щораз більше являється нейтральною Румунії у конфлікті між Москвою і Пекіном та опозицією румунського президента Чаушеску проти так званої "доктрини Брежньєва", яку придумано на те, щоб виправдувати совєтську інвазію до Бухаресту — котрої сателітної держави.

У СТОЛІЦІ ЄГИПТУ КАІРО РОЗПОЧАВСЯ найбільший в історії цієї країни політичний процес. Між 91 цивільними і військовими підсудними, оскарженими у змові проти існуючого державного ладу, є колишній віце-президент Алі Сабрі, який чотири рази їздив до Москви для переговорів з СРСР про нові постави совєтської зброї для Єгипту, і колишній міністер військових справ, ген. Мохаммед Фавзі. Вони обидва видані русофіли і тому той процес проти них посередньо вдаряє в Москву, яка вірогідно тихцем підтримувала їх змову на державний переворот.

ІНДОНЕЗІЯ І СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ВІДНОВЛЮЮТЬ співпрацю у ділянці техніки і торгівлі. До столиці Індонезії Джакарти прилетіли 11 мужчин і дві жінки, до яких введено долучиться далішні 13 совєтських фахівців, які обміркують з індонезійськими властями відновлення робіт над будовою двох, фінансованих Совєтами, фабрик — фабрики дитячих навозів і сталеварні. Шість років тому перервано ті роботи і від того часу між Джакартою і Москвою взаємини були дуже холодні: це був наслідок невдачного комуністичного перевороту в Індонезії, після якого винищено сотні тисяч тамашніх комуністів.

У ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ ДИМІСІОНОВАНО військового міністра і шефа тамашнього військового летунства, який громадська думка закинула недбалістю і брах швидкої реакції та рівноваги духа, коли гурт в'єтнамських в'язнів з в'язниці й стріляв по них пострілами з автоматів. Названі старшини думали, що це наїзд комуністів і викликали військо та дестуство. Зігнуло 38 осіб.

Спілка автомобільників робітників пристосується до вимог нової економічної програми през. Ніксона

Вашингтон. — Очолований Леоном Вудкоком провід Спілки Об'єднаних Автомобільних Робітників заявив, що названа спілка пристосується до вимог започаткованої президентом Ніксоном нової економічної програми, зокрема до встановлення у цій програмі постанов про 90-денне замороження цін і заробітних платень. Складок заяву Леоном Вудкоком, досі дуже заважний і категоричний опонент цієї програми, після відбуття у Вашингтоні розмови із президентом Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріальних Організацій Джорджем Міні. Минулого тижня Вудкок заявив був, що уряд президента Ніксона, "може мати війну" із світом праці. Водночас із цим провідник автомобільних робітників заявив, що його спілка не змінює свого негативного засадничого ставлення до економічних заходів уряду. Вудкоком заявив також, що його спілка буде координувати своє ставлення до заходів уряду у податковій ділянці із керівництвом АФП-КІО, із якого вона вийшла ще в 1968 році. Вудкок і Міні обговорили питання спільної стратегії в поборюванні встановленого президентом Ніксоном замороження цін і заробітних платень. Рівночасно повідомляють з Вашингтону, що директор встановленого президентом Ніксоном Бюро Надзвичайної Готовості Джордж А. Лінкольн заявив про відмову визнати право на вийняток від замороження на заробітної платі для вчителів, міських службовців, дентистів і працівників фірм менеджерської консультатції.

Націоналістичний Китай був попереджений про зміну політики ЗСА у відношенні до комуністичного Китаю

Вашингтон. — З політичних кіл інформують, що президент Ніксон, що перед проголошенням про зміну політики ЗСА у відношенні до комуністичного Китаю і про свої відвідини в Пекіні повідомив про це президента націоналістичного Китаю Чіанг Кай-шека. Мав зробити це през. Ніксон ще в квітні ц. р. через колишнього державного підсекретаря Роберта Д. Морфі, який тоді перебував на відвідині на Формозі і був прийнятий Чіанг Кай-шеком. Морфі поінформував Чіанг Кай-шека, що уряд ЗСА рішуче припиняє свій опір проти допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй, але з тим, що ЗСА будуть рішуче обстоювати дальше членство націоналістичного Китаю в ООН. Перебував Морфі в Тайпей, як голова ради Корінг Глесс Компані у зв'язку із планами своєї компанії побудувати на Формозі фабрику телевізійних частин. Роберт Д. Морфі добре знайомий із генералісміусом Чіанг Кай-шеком і його жінкою і зустрічався з ними в Каїро 1943 року та в Тайпей 1952 року. В урядових колах з'ясується характер відвідин Морфі, як пофіційну консультацію з Чіанг Кай-шеком щодо можливих наслідків допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй та "співіснування" обох Китаїв на їх терені.

Підготовка до величавих святкувань 100-річчя Лесі України в Клівленді в повному ході

Клівленд. Огайо (Е. Ф.) — Діловий Комітет всенародної маніфестації для відзначення 100-річчя народження Лесі України в Клівленді відбуде в дні 20-го серпня ц. р. чергове засідання, яким проведуть голову мгр Василь Ліпинецький. В засіданні взяли участь всі його члени: інж. Ірина Кашубинська — організаторка референції, Володимир Кавка — реф. програми, Ольга Калущина — секретар, д-р Богдан Футей — реф. зв'язків, д-р Володимир Вазарко — реф. походу і порядку, проф. Петер Лютинг — реф. фінансів, інж. Іван Фур — преса, інж. Роман Возняк — реклама, Дарія Горюдська, Ярослав Гербіль і Ольга Горюдська — члени поодиноких референтур. В нарадах взяв участь також член Крайового Комітету мгр Іван Вазарко, ексекутивний директор УК-КА, який зreferував план святкувань 100-річчя Лесі України, що його виготовив і прийняв на своєму засіданні Крайовий Комітет в дні 18-го липня ц. р. у Філадельфії. Діловий Комітет розглянув і схвалив ряд постанов технічного порядку та доручив їх реалізацію поодиноким референтурам. В неділю 19-го вересня 1971 року, відбудеться у всіх українських церквах, православних і католицьких, (Закінчення на стор. 3-й)

ПІСЛЯ ДЕРЖАВНОГО ПЕРЕВОРОТУ В БОЛІВІ

Вояки із військових об'єднань лояльних до нового режиму президента Болівії полк. Гуго Бензера охороняють в рямці проголошеного вийняткового стану порядки в Лі-Пазі. Дотеперішній президент Болівії Хуан Хосе Торрес Гонзалес перебував в одній з чужоземних амбасад. В політичних колах думують, що новий режим дозволить Торресові і деяким із його прихильникам вийти за кордон.

Стаття про трагічну смерть Алли Горської появилася в щоденнику „Чикаго Трібюн“

Чикаго. — Один із найбільших американських щоденників — газета „Чикаго Трібюн“ надрукувала п.н. „Висока ціна дисидентизму в Совєтському Союзі“ в недільному числі за 22 серпня ц.р. в першій секції видання велику статтю Френка Старра, керівника вашингтонського бюро цієї газети, про трагічну смерть київської мисткині Алли Горської, яка була вбитою жорстоко 28 листопада 1970 року в тасмні чих обставинах в домі свого тестя у місті Васильків поблизу Києва. Написана стаття Френка Старра на основі матеріалів, опублікованих у поширюваному в Україні підпільному виданні „Український Вісник“. Подавши коротко біографічні дані Алли Горської — народжена в Києві, закінчила Київський художній інститут і мала в час своєї смерті 41 рік — автор статті навітлює ширше історію стосованих супроти Алли Горської шикан і репресій КГБ і партійних чинників. Пригадує, що Алла Горська була співачкою вітражу на поштану Т. Шевченка в Київському Університеті, знищеного брутально комуністично-ректором цього ж університету, і що за свою участь у створенні вітражу вона була припинена у членстві Спілки Художників України разом із другою мисткинею Людмилою Семікіною. З кінцем 1965 і з початком 1966 років, під час арештів діячів культури й молоді в Україні Алла Горська зазнавала беззастанних шикан з боку КГБ за свою відмову зізнаватися проти арештованих. В листопаді 1967 року Алла Горська брала участь в судовому процесі проти Вячеслава Чорновола і потім разом з іншими мистками і письменниками протестувала (Закінчення на стор. 4-й)

Обидві частини Німеччини затверджують порозуміння щодо Берліну

Бонн. — Уряд Німечкої Федеративної Республіки відбуде в четвер 24 серпня довге засідання під проводом канцлера Вільяма Брандта і після того його речник Конрад Алерс відчитав заяву, що уряд готов виступити з східнонімецьким урядом щодо практичного переведення в життя порозуміння, що його в мінулий понеділок 23 серпня амбасадори чотирьох великих держав досягли в справі Західного Берліну. Віцеміністри Егон Бар з Західної Німеччини і Міхаель Когль із Східної Німеччини, які вже зустрілися були раніше, поведуть перші наради. Окрему мішану комісію поклали для справи відвідин західних берлінців у східному

Совєтська преса продовжує кампанію проти Комуністичного Китаю

Москва. — Продовжуючи серію статей, звернених проти Комуністичного Китаю, московська „Правда“ з 25 серпня ц. р. закинула китайським комуністам, що вони відкинули старання Совєтського Союзу „розумно“ закінчити конфлікт за кордоном. Переговори в цій справі велися в Пекіні від жовтня 1969 року. Совєтська делегація — пише „Правда“ — запропонувала „конструктивну“ розмову, але китайські комуністи відкинули її. За західними коментарями — Совєти погоджувалися на незначні кордонні коректури в користь Китаю в заміну за тривке й довготермінове договірне порозуміння. Але Комуністичний Китай вимагав від совєтських фігур мовчати про це.

Брежньєв відвідає Париж у справі європейської конференції безпеки

Париж. — Перший секретар компартії СРСР Леонід Брежньєв і совєтський „представитель“ Микола Підгорний відвідають Париж коло 20 жовтня ц. р. Формально це буде ревізія французькому президенту Жоржові Помпиду, який відвідав Москву в жовтні минулого року. Ділові причини тієї совєтської відвідини — твердить преса — є намагання Совєтів отримати від Франції активну підтримку для давньої совєтської пропозиції, щоб збиралася паневропейська конференція безпеки, з участю також ЗСА і Канади. Франція бачить поінформувала кремлівських волярів, що вона у принципі не має нічого проти такої конференції, але спершу треба поладнати найбільшій спрару, яка погрожує безпеці Європи, а саме — проблему Берліну. Коли тепер прийшло до порозуміння в справі Західного Берліну і тамашня напружена ситуація зляглася, то Совєти дістали більший шанс перевести в діло свою пропозицію. Совєтам залежить на такій конференції, від якої вони сподіваються затвердження існуючого статусу в Європі і таким чином заповнення Совєтам більшої єрободи рухів супроти Комуністичного Китаю. Брежньєв і Підгорний мають перебувати в Парижі 3-4 дні, як гості президента Помпиду.

Київський атеїстичний журнал б'є на тривогу з приводу поширення ікон Божої Матері Неустаючої Помочі в Україні

Київ. — Видаваний совєтським товариством „Знання“ київський науково-популярний атеїстичний журнал „Людина і світ“, надрукував у числі 6 за червень 1971 року поруч цілої низки різних антирелігійних статей, в тому числі й репортажу відомого совєтського пашквілянта С. Даниленка „Мандри кардинала“ про Верховного Архископа Йосифа Сліпого статтю якого львівського кандидата історичних наук П. Петлякова п. н. „Безнадійний засіб“. Надрукована стаття в серії „Правда про уніатство“. П. автор затриваний особливо фактом масового поширення репродукцій ікон Божої Матері Неустаючої Помочі в Україні. „Серед (церковних) ікон — пише П. Петляков — найбільше зображень так званої „чудотворної божої матері беззастанної помочі“, котру уніати оголосили покровителькою України. І зовсім не випадково „оригінал“ цієї богоматері знаходиться в Римі, в церкві св. Альфонса. Не випадково й те, що на літографіях ікон є напис „Зроблено в Італії“. Аж в Римі перебувають натхненники уніатства, зокрема й ті, хто брав активну участь у створенні гітлерівської — оуніської дивізії СС „Галичина“... Закладаючи різніми шляхами ікон „чудотворної божої матері“ в західній області України, релігійно-націоналістична еміграція мріє про відновлення уніатської церкви під новою назвою „католицька церква візантійського обряду“. Відновити уніатську церкву — ось справжня мета, з якою уніати з Ватикану вирішили використати такий засіб, як розповсюдження „чудотворної ікон“. Автор статті атакуює у своїй статті також В. Величковського, правдоподібно, засудженого минулого року в Совєтському Союзі за „антирадянську діяльність“ Владимира Василя Величковського, за його праці про названу ікону. Він пише, що прагнення „накинути... унію“ українському народові „теоретично“ обгрунтовано в опусі підпільного уніатського богослова В. Величковського „Історія чудотворної ікони Божої матері беззастанної помочі“. В цій праці, за словами П. Петлякова, „Величковський намагався „довести“, чому саме ця ікона є покровителькою України“, чому вона „чудотворна“. Він твердить, нібито сам Тарас Шевченко покладав „ладно на богородицю Марію“, тому й народ, мовляв, „почитає богородицю беззастанної помочі в її чудотворній іконі“, тому і є вона покровителькою“. Наприкінці Петляков закликає давти „рішучу відсіч — будь яким ідеологічним диверсіям, якщо їх підносять навіть у релігійній оболонці“.

ЮВІЛЕЙ УВУ В МЮНХЕНІ ЗАПОЧАТКОВАНО БОГОСЛУЖБАМИ Й УРОЧИСТИМИ ЗІБРАННЯМИ

Інавгурація Золотого Ювілею УВУ в репрезентативній залі міської ратуші в Мюнхені. На фото — за столом президиї (зліва): декан Філософського Факультету УВУ проф. д-р П. Поліщеска — Василенко, ректор УВУ проф. д-р В. Янів, доповідач — проф. д-р Яр. Рудинський з Мандрівної Академії Університету у Вінніпегу, проф. — гість УВУ д-р Е. Кошмідер — член Наукової Ради Товариства Сиріянців Української Науки.

Мюнхен. (Пресовий Бюлетень УВУ). — Відзначення 50-річчя Українського Вільного Університету започатковано тут під час Студентського Тижня, що відбувався в дні 8 до 15 серпня ц. р. і що був водночас започаткуванням ювілею ЦЕСУС-у. Ювілейні урочистості УВУ почалися в неділю 3 серпня ц. р. Богослужбам в обох українських церквах: архієрейською в катедральній храмі та св. Літургією в церкві св. Миколая. Першу службу Пресов. Кір Плятон в сослуженні о. митратів Мітхакта та Солюва (диякону, о. диякон Б. Сенишин), другу о. протопресвітер Паладій, що після св. Літургії відправив це молебне в наміренні УВУ та ЦЕСУС-у, Владика і о. протопресвітер мали відповідні до хвилини проповіді.

Після обіду Професура та студенти відвідали спільно український квартал на „Бальдфрідгорт“, і тут на символічний могили відслужено соборно папахиду за всіх спочилих професорів УВУ та за студентів, що життя віддали за волю України. Служили о. канцлер С. Дмитришин та о. протопресвітер Паладій. І обидва сказали відповідне слово. Від професури УВУ промовив ректор В. Янів, від студентства заст. президента ЦЕСУС-у — студ. П. Рожка. Потім відповіли могили професорів і співробітників УВУ — проф. д-ра О. Баранова, проф. д-ра г. к. Г. Василенка, проф. інж. С. Глошенка, проф. П. Зайцева, проф. д-ра Л. Ребета, проф. д-ра Ю. Студинського, проф. д-ра М. Миллера, як теж д-ра В. Квашинського та п-ї Марії Томашівської. Вечером прийняв професуру та студентство Пресов. Владика Плятон, який після молебня — гостин присутніх перекусую. Владика прийняв ректор УВУ, і йому відповів достойний господар, привітавши всіх присутніх. Від студентства промовив секретар ЦЕСУС-у — З. Зварич, від Кураторії Дому Української Науки, д-р г. к. П. Маврер, а від Владика Високопресов. Мстислава о. протопресвітер Паладій. В понеділок, 9 серпня започатковано ділову нараду Студентського Тижня, що їх підготували самі студенти, запрошуючи до інавгураційної (Закінчення на стор. 3-й)

СВОБОДА **SVOBODA**
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Assn., Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year \$18.00; six months \$9.50; three months \$5.00.
For U.N.A. members monthly \$5.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Берлінський компроміс

23 серпня 1971 р., коли амбасадори 4-ох великодержав — ЗСР, Британії, Франції і СРСР — осягнули порозуміння щодо Берліну, то цим вони розпочали новий етап в історії того багатостраданного міста. Війна перетворилася в одне велике рухоме, а Потсдамський договір з 2 серпня 1945 р. примітив цій Берлін у кордоні східної підсоветської зони Німеччини, яку Совети проголосили 26 березня 1954, як т. зв. Німецьку Демократичну Республіку. Берлін був поділений на 4 зони, з яких три становили Західний Берлін, відмежований від Заходу широкою на 110 миль смугою Східної Німеччини. Совети і протеговані ними комуністи ввесь час намагалися загнати Західний Берлін. Спершу пробували зробити це бльокадою, яка тривала 11 місяців на переломі 1948 і 1949 рр. Коли це не вдалося і не припинялася масова втеча німців з підсоветської зони, чи пак „суверенної“ Східної Німеччини, комуністи спершу перерізували телефонічну сполучку Західно-го Берліну з зовнішнім світом, після того, 12-13 серпня 1961 р. відмежували Західний Берлін від Східного бетоном — „муром ганьби“.

Два мільйони мешканців Західного Берліну були відділені від світу, без змоги комунікуватися зі своїми родинами і приятелями, що опинилися по комуністичному боці. Дистанція до Західного Берліну з заходу можна було тільки трьома повітряними коридорами під альянською контролею. Наземний рух осіб і товарів був предметом постійних шпикан і утисків. З початком 60-их рр. Нікіта Хрущов створив нову кризу, вимагаючи створити із Західного Берліну „вільне місто“, цілком відірване від міжнародно — правового зв'язку з Західною Німеччиною. Совети і східно — німецькі комуністи раз-у-раз стосували супроти Західного Берліну „відплатні“ дії за конференції, що їх у Західному Берліні переводили німецькі парламентаристи ч.и з приводу відвідин державних мужів Німецької Федеративної Республіки. Західні держави не спротивилися активно здвигненню „мuru ганьби“, але президент Джон Кеннеді прилетів до Західного Берліну і перестеріг Москву перед дальшою агресивною акцією демонстраційною заявою „Іх бн ах айн Берлінер“ (я також берлінець).

Всі спроби порозуміння розбивалися, бо комуністи поспішно трималися своєї засади: що моч — то моч, а що твоч — про це можна говорити. Тому вони рішуче відкидали вимогу говорити про ввесь Берлін, отже і його східно комуністичну частину, яка стала столицею „суверенної“ Східної Німеччини. Компроміс, що його осягнули амбасадори трьох західних держав із Бонну і осягали амбасадор із Східного Берліну, сперся передусім на згоди західних великодержав не говорити про Східний Берлін ані про „мур ганьби“, та на згоди комуністів не говорити про „вільне місто“ і залишити давній міжнародно — правний статус Західного Берліну з його політичними, культурними й господарськими зв'язками з Бонном. Уможливлено мешканцями Західного Берліну відвідувати східно частину міста і краю під комуністичним правлінням, гарантовано свободу комунікації осіб і товарів з заходу. Зате дозволено Москві відкрити в Західному Берліні генеральний консулат, який напевно стане ще одною центральною шпигунською базою.

Насправді західні держави добилися деяких поступок від Москви, яка виразилася своєю максимальною програмою з уваги на одну головну причину: Москві треба обов'язково, щоб Західна Німеччина ратифікувала пакт безпеки, підписаний з 18 серпня 1970 р. Канцлер Віллі Брандт заповів, що він не зголосять того пакту до ратифікації, поки не буде поладана проблема Берліну. Совети, щоб забезпечити собі „спину“ у теперішньому конфлікті з Пекином, хочуть поліпшити свої зв'язки з західними державами. Зрештою, цей берлінський компроміс нічого Москві не коштує: вона надалі триматиме у Східній Німеччині своїх 20 моторизованих дивізій і далі ставитиметься до Східної Німеччини, як до свого васала, потрібного для того, щоб Німеччина була поділена, отже слаба і не загрозлива.

Все ж доля західних берлінців дещо покращає. В політичній діяльності це порозуміння капіталізуватиме соціалістичний уряд Німецької Федеративної Республіки і її канцлер Віллі Брандт. Німеччина залишилася поділеною і залишилася незатрутованою берлінський мур ганьби. Чи ці факти зрівноважують чисто людськими поступками в користь мешканців Берліну — трудно сказати. Стабілізовано знову післявоєнний „статус кво“ в Європі, але західна дипломатія буде хвалитися, що вона — зберегла мир.

Мих. Килимний

ХАРТУМІЗАЦІЯ

Куритиба. — Це не виникло й раптово, ні несподівано, а сталося наслідком перерізу відповідних подій та важливіх пересправ і має під собою дуже глибоке коріння.

Свого часу для цілого світу видався просто неймовірним факт всебічного успіху державного секретаря ЗСР Білліяма Роджерса в Каїрі-Египті. Тоді кожна думаюча людина в світі мимоволі ставила питання: як це можна було протягом одного-двох днів повернути на 90 ступнів усю попередню політику Египту, а з тим, можливо, й цілого арабського світу?

Та не встиг Роджерс покинути Египт, як там з'явився формальний президент, голова Президії Верховного Совету в Москві, Микола Подгорний, якого супроводила величезна делегация різних відповідальних осіб, починаючи від міністра закордонних справ та секретаря ЦК КПСС і кінчаючи керівниками важливих військових, економічних та культурних галузей. Швидко тоді було підписано й опубліковано (в засадничому характері) угоду Подгорний — Садат, якою, так само здавалося, навівсь зведено всі попередні домови в Египті американського державного секретаря.

Нав'язуючи до популярного сьогодні слову „пінг-понгову дипломатію“ (Пекін-Вашингтон), світова преса писала, що в столиці Египту відбувся к о рототривальний „боксерський матч“ ЗСР-СССР, в якому Подгорний „нокаутував“ Роджерса. Та поза галасливими і ніби щирими заявами про всеохоплюючі угоди термінами на 15-20 років щодо „посилення економічної співпраці“, „збільшення воєнної допомоги СРСР Египтові“, „встановлення цільного контакту між комуністичною партією СРСР і Арабським Народним Союзом“ (при чому цей контакт мав би знаходитися в руках одного з членів делегації Подгорного, секретаря ЦК КПСС Бориса Пономарева) фактично донедавна і стан у Египті назад не повернувся.

Промосковські елементи, на чолі з колишнім віце-президентом Египту, якого вважають особистим другом Подгорного, залишилися і надалі вичищеними (деякі й судово покарані) з уряду, державної адміністрації, війська, преси. Ануар Садат, президент Египту, підкреслює доволі рішуче, що Египет і взагалі арабські країни йтимуть власним соціалістичним шляхом, притаманним їхній національній вдачі та релігії — ісламу, не запозичуючи для себе чужинських, тобто московських, зразків. І це тоді, коли Москва справді вклала величезні капітали в промисловість Египту (згадавши хоча б побудову Асуанської гідроелектростанції на Нілі) і продовжує його підсилювати від мілітарним оглядом головно супроти Ізраїлю.

Отже, вся справа стосовно

Египту аж до останнього часу виглядала загадково, неперісно: „Хеопсова піраміда і далі вкрита густим серпанком таємничості“.

Та ось на міжнародному коні з'явилася „хартумізація“ — нове слово й політичне поняття в пов'язанні з арабськими країнами і народами, а, можливо, також з усією Африкою.

19-го липня в Хартумі, столиці Судану, відбувся державний к о муністичний переворот. Лідери того перевороту проголосили, що Судан став на шлях до „справжнього комунізму“, яким, найкращіше співпрацюватиме з СРСР та з іншими „соціалістичними країнами“, приобіцявши „перевороті“ все життя в країні і т. ін. Комуністичний режим проіснував у Судані... 72 години. 21-го липня в тому ж Хартумі відбувся новий державний переворот — контрпереворот, наслідком якого до влади знову повернувся попередній президент країни, Гаафар ель Нумейрі. Почалася кривава розправа з комуністами, проголошено нові напрямки політики Судану. В цих напрямках головне те, що Судан і далі хоче мати економічну допомогу від СРСР та присутність його техніки на своїй території, але за умов звичайних в и п л ачуванні (грошима, ватною, шкочилом сировиною і т. ін.) за все одержане та за працю фахівців. Ні в якому разі Судан не хоче „розплачуватися“ змінюю режиму, тобто встановленням в країні московського комунізму. З Хартуму вислали кількох советських дипломатів та кілька сотень „фахівців“, які тою чи іншою мірою спричинилися були до комуністичного перевороту. Так само вислали болгарських дипломатів і „техніків“ зі Східної Німеччини. Всю комуністичну партію країни в кількості 20 тисяч осіб оголошено поза законом, понад дві тисячі комуністів арештовано.

У Москві спочатку організували були „бурхливі демонстрації“ студентів з африканського суходолу „проти терору реакціонерів у Судані“. Але майже з усього арабського світу, а найголовніше з Египту надійшли привітання на адресу президента Гаафара ель Нумейрі та офіційні попередили сгипетський уряд, щоб він не підтримував сучасну політику Судану, але Арабський Народний Союз і далі наповняє на своєму, а саме, що Нумейрі зробив цілком правильно і продовжує поступати цілком в інтересі всіх арабів, згідно з їхніми національними уподобаннями та прагненнями. І це все робиться в той час, коли арабський світ, а насамперед Египет, має затяжний конфлікт із Ізраїлем і в тому конфлікті їх підтримує Советський Союз. Виявляється, що Москві зовсім не легко „проковтнути“ арабів.

Отже, „хартумізація“ має яскраво виявлений характер, скерований перш за все проти московського колоніалізму. Замінення на стор. 4-й

ПЕРЕД ШКІЛЬНИМ РОКОМ

Голосно й бучно українська спільнота в Америці відзначала так недавно ювілейні річниці Тараса Шевченка та Івана Франка, а цього року — 100-ліття з дня народження Лесі Українки. Народ творить мову, але й алмази не мають високої вартості, доки вони не відшліфовані. Такими шліфувальниками алмазу української мови були Т. Шевченко, І. Франко, Леся Українка.

Справжнє вшанування поетеси не в святах, а в буднях, адже свята є лише кульмінаційними вираженнями нашої любові чи пошани. Щоденна увага до української мови, до книжки, до української культури в усіх її проявах і є справжнім вшануванням Лесі Українки.

Виховання дитини кожного народу в дусі його мови, культури й віри розпочинається з колиски, з перших років. Деякі психологи вважають, що те, що дитина придбає до 7-ми років, тим вона вже й буде в дорослому віці.

Кілька фактів з Років Лесі Українки. В Америці є тільки 10 передшкільних класів (підготовчих) при школах Українознавства; на мільйон чи й більше українців у цій країні — дитини лише 28 Українських Світлих (Садочків), та й вони майже всі належать активному Союзу Українок Америки, США (треба всіляко привітати заходи Осередку Дошкільної ЗСА під керівництвом мігра Ірини Пеленської, щоб ця справа поширилася).

У сусідній Канаді, в Монреалі, другий рік дирекція середньої школи на Розманді пропонує українцям відкрити Курс української мови й літератури. Існує там можливість, надана Міністерством освіти Квебеку, заохочувати постійні, обов'язкові лекції з української мови — але ні на одній, ні на друге немає... охочих: першого року українську мову хотіли там вивчати 9 дітей, цього року — невідомо. Зате відомо, що на складах Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді, ОПДЛМ, у Торонті, лежать тисячі арабів зовсім несприятливих.

Дійшло до того, що Москва офіційно попередила сгипетський уряд, щоб він не підтримував сучасну політику Судану, але Арабський Народний Союз і далі наповняє на своєму, а саме, що Нумейрі зробив цілком правильно і продовжує поступати цілком в інтересі всіх арабів, згідно з їхніми національними уподобаннями та прагненнями. І це все робиться в той час, коли арабський світ, а насамперед Египет, має затяжний конфлікт із Ізраїлем і в тому конфлікті їх підтримує Советський Союз. Виявляється, що Москві зовсім не легко „проковтнути“ арабів.

Голосно й бучно українська спільнота в Америці відзначала так недавно ювілейні річниці Тараса Шевченка та Івана Франка, а цього року — 100-ліття з дня народження Лесі Українки. Народ творить мову, але й алмази не мають високої вартості, доки вони не відшліфовані. Такими шліфувальниками алмазу української мови були Т. Шевченко, І. Франко, Леся Українка.

Справжнє вшанування поетеси не в святах, а в буднях, адже свята є лише кульмінаційними вираженнями нашої любові чи пошани. Щоденна увага до української мови, до книжки, до української культури в усіх її проявах і є справжнім вшануванням Лесі Українки.

Виховання дитини кожного народу в дусі його мови, культури й віри розпочинається з колиски, з перших років. Деякі психологи вважають, що те, що дитина придбає до 7-ми років, тим вона вже й буде в дорослому віці.

Кілька фактів з Років Лесі Українки. В Америці є тільки 10 передшкільних класів (підготовчих) при школах Українознавства; на мільйон чи й більше українців у цій країні — дитини лише 28 Українських Світлих (Садочків), та й вони майже всі належать активному Союзу Українок Америки, США (треба всіляко привітати заходи Осередку Дошкільної ЗСА під керівництвом мігра Ірини Пеленської, щоб ця справа поширилася).

У сусідній Канаді, в Монреалі, другий рік дирекція середньої школи на Розманді пропонує українцям відкрити Курс української мови й літератури. Існує там можливість, надана Міністерством освіти Квебеку, заохочувати постійні, обов'язкові лекції з української мови — але ні на одній, ні на друге немає... охочих: першого року українську мову хотіли там вивчати 9 дітей, цього року — невідомо. Зате відомо, що на складах Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді, ОПДЛМ, у Торонті, лежать тисячі арабів зовсім несприятливих.

Дійшло до того, що Москва офіційно попередила сгипетський уряд, щоб він не підтримував сучасну політику Судану, але Арабський Народний Союз і далі наповняє на своєму, а саме, що Нумейрі зробив цілком правильно і продовжує поступати цілком в інтересі всіх арабів, згідно з їхніми національними уподобаннями та прагненнями. І це все робиться в той час, коли арабський світ, а насамперед Египет, має затяжний конфлікт із Ізраїлем і в тому конфлікті їх підтримує Советський Союз. Виявляється, що Москві зовсім не легко „проковтнути“ арабів.

Леся Лисак

ГОСПОДНІЙ ДЕНЬ

Вже від довшого часу пані Варка почувала себе перетвореною. Це був особливий рід втомлення: вона охоча людина, яка постійно виконує ту саму одноманітну працю. Для пані Варки це було щоденне готування свіданку для дітей і чоловіка, звичайно в поспіху, бо їй самій теж треба було збиратися до праці. Цілий день виснажлива бюрова робота, від якої притуплювалися думки і болять очі. Потім поворот додому у завжди переповненому автобусі і зразу ж таке саме поспішне готування вечері. Витяк порадкування в хаті, незмінне прання, закупки харчів, хатні турботи, родинні обов'язки. Все те, що вона робила, було вже давно викопане з буди — якої емоційної свіжості. Дні проходили надто швидко і, затративши колір радості, навізувалися на сіру нитку монотонії.

Пані Варку щораз частіше огортало знеохочення. Але не тому, що вона мала якісь претензії до чоловіка чи дітей. Ні, попри дрібні, хвилює непорозуміння, які бувають в кожній сім'ї, вони були для неї добрі. По змозі вони їй допомагали в правді та щоденна дрібничка мала метушню, з якої неможливо було виплутатися, почала їй щораз більше докучати. Самого почуття сповнення обов'язків було замало для радості.

Іноді появлялися сумніви: чи життя справді таке гарне, як це колись змалювали її улюблені поети? Чи не загубилася його краса в юрбі вічно перемішаних, механічних дій? Годин, днів і місяців, в яких не було особливих над його суттю призадуматися?

І вона тихцем журилася, що її внутрішня рівновага починає захитуватися. Воно часто мучило її питання: де знайти оте щось, що робить життя цінним?

Тієї суботи вона була сама в хаті. Діти поїхали на літню оселю, чоловік виїхав на рибку. За звичкою прокинулася перед сном, глянула на годинник, усвідомила, що сьогодні немає потреби поспішати. З дитячим вдоволенням занурившись в подушку і ще раз заснула добрим, свіжим сном. Коли ж прокинулася вдруге — вказівки годинника наближалися до дев'ятої. Усміхнулася на думку, що в цей порі вона вже звичайно на роботі. Сьогодні ж була вільна, могла провести день так, як їй забажалося б.

Вдяглася без поспіху, без поспіху випила свою улюблену каву. Кинула оком на приготований з вечора список орудок. „Це все може підождати“, — усміхнулася і поблажливо. І з почуттям полегшій вийшла у свій малий городчик.

Відносно цього городу в неї були двоякі почуття: раз його любила, бо любила все, що росте і зеленіє, а то видавалося він їй додатковим переважанням у її так накопичених обов'язках.

Цього ранку у городі стояла тиша. Така тиша буває тільки ранками, заки місто розкинулося своїм драгуючим лабиринтом кругообігів. І ця ніжна тиша враз пригадала Варці щось давно призабуте: колись вранці вдома, Тоді вона, мала, найбача гімназисточка, і о ч инада свій день проходила по саду. Виходила легко відягнута і скидала черевки, щоб походити босими ногами по російській траві. Любляла пригладитися кралпинам, що їх ще не випило сонце. Милувалася квітами, що розцвіли вночі.

Тоді вона, мала, найбача гімназисточка, і о ч инада свій день проходила по саду. Виходила легко відягнута і скидала черевки, щоб походити босими ногами по російській траві. Любляла пригладитися кралпинам, що їх ще не випило сонце. Милувалася квітами, що розцвіли вночі.

І це щось пригадалось їй: тоді, на вакаціях, вона так поспішала до саду, що іноді забувала проказати щоденну молитву! І пригадавши собі про це щойно тоді, коли похилилася над квітами, прилякала на траві і молилася. І дивно — їй тоді видавалося, що ця молитва серед зелені і квіттів милує Господеві за ту, яку показують у кімнатах... Це було дитяче розумування, та в ньому крилася дрібка слушності. Адже Господь створив всю цю зелену, розмаїту, розквітлу, кольорами красу. І після цієї молитви в саду їй ставало так добре, так спокійно, наче виразно почувала над собою Господню опіку.

Вона похилилася біля розквітлених левкадій, які колись, з дитячою вірою шептала молитву. Слова котилися з загодованим зрозумінням. Господь на небі знову був Отцем, якого ім'я звеличуеться, в Його царстві вірність, і в Нього проситися про милосердя, про спокій душі і про хліб насущний. І знов стало так легко, так спокійно, як тоді в дальньому дитинстві.

У тиші ранку ніби приплив далекий напіл: „Слава Тобі, показавшому нам світ. Сей день, що я, хто створив Господь...“ І в уявній мелодії нечутного співу вплилися власні думки. Про те, що кожний день життя є даром Божим. Що треба його цінувати, бо він, той день, ніколи не повертається. Що життя є нічим іншим, як невідомою сумою тих днів, вартість яких визначає вона сама, вона — Варка, що так часто закамалює їх неперотними сумнівами.

„Треба бути вдячною за все те, що маю, — подумала злегка засоромлена, як мала дівчинка. — А маю багато: маю здоров'я, маю добру родину, маю все, чого потрібно для життя“.

Піднялася жвава, дивно бадьора, наче б прибуло їй сили. Наче б зрозуміла щось, чого досі не добачала. Захотілось жити, працювати, радіти кожному дрібничку.

День провела, виконуючи звичайну працю, але вона вже їй не видавалася тягарем. Навпаки, мугикала в найкращому настрої якусь пісеньку. Коли під вечір вернувся чоловік, зустріла його бадьорою усмішкою.

— Трапилося тобі щось особливого присмє? — спитав чоловік.

— Так, — відказала, — я дещо передумала і дещо стало мені яснє. — Це був такий гарний, літній день.

— Дай Боже, щоб йі було більше, — промовив чоловік у задумі.

В. Чапленко

ПОХОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СВІТЛІ АДІГЕЙСЬКОЇ ТЕОРІЇ

Обов'язково цю схему зроблено після того, як ЦК КПСС схвалив „тези“ з нагоди святкування 300-річчя „возз'єднання“ України з Росією 1954 р., а в тих тезах було сказано: „Російський, український і білоруський народи походять від єдиного кореня — давньоруської народності, яка створила давньоруську державу — Київську Русь“).

Слід зазначити, що в цій схемі хибно вживаються назви „руський“ (язик), „руська“ (мова) в застосуванні до давніх східноєвропейських племен та їхніх мов. Назва „Русь“ була в добу Київської держави політичним терміном і означала державу, а не етнічну приналежність, бо слов'янські племена називалися тоді різними ініціалами: „поляни“, „де-

себою розуміється також те, що питання про походження цих мов мусить бути обернене на фактичних явищах отих племенних, пізніше національних мов. Але досі в розпорядженні історичного мовознавства не було такого фактичного матеріалу, що навіть у тих помилках, що їх допускалися місцеві — київські й новгородські переписувачі в давніх церковнослов'янських текстах і що на них досі спиралася дослідниця, не відбито найяскравіших явищ цих мов, таких, як білоруське аканья, українське іканья, північно-російські форми типу „ево“ (його) тощо. А голе порівняльне вивчення, як це визнають і автори отих згаданих вище найновіших праць, теж дуже обмежене в своїх можливостях щодо виявлення передісторичних явищ, а тим самим і походження цих мов.

Живши й працюючи на Північному Кавказі в 30-их роках, я звернув був увагу на тамтешню народність адигейців (черкесів), які історичними часами мали близькі зв'язки з українсь-

кими козаками. Як відомо, з цим пов'язане й московське називання українців „черкасми“ аж до XVIII ст. включно. Коли я вже на еміграції захотів з'ясувати зв'язок давньої (літописної) назви черкесів „касог“ із назвою „козак“, що її (назви „козак“) походження аж до неї давнього часу залишалось нез'ясованим (туркеське походження було лише здогадним) і удався для цього до адигейських мов, я несподівано для себе виявив, що адигейські мови можуть бути ключем для з'ясування давніх передісторичних явищ української, а потім і російської та білоруської мов. Перші здогади й спроби етимології я зафіксував у своїй книжці „Адигейські мови — ключ до тасмичної а ш о го субстрату“ (Нью-Йорк, 1966 р.). Коли я пізніше більше „заглибився“ в цей матеріал, я розширив етимологічні можливості на балтійські, почасти на германські (інфінітивний наросток — „и“ в адигейських і в німецьких мовах) й романські мови і зафіксував цей етап у розвитку мови а-

дигейської теорії у книжці „Нові знахідки до етимології слов'ян та інших народів“, що була видана в Нью-Йорку 1967 р. і що в ній я заперечив потребу шукати прамову, ба й батьківщину слов'ян. Та найпереконливіший матеріал я здобув у пізніших працях, що ще здебільшого неопубліковані. У світлі цих останніх даних я відшукав зародження всіх яскравих особливостей східнослов'янських, а тим самим і української мови в далеке ще індо-європейське минуле.

Не маючи змоги викладати тут походження усіх з'явлених у моїх працях особливостей української мови, що ними вона відрізняється від інших слов'янських мов, у тому числі й від російської та білоруської, я подаю тут у скороченні тільки історію деяких із них. Обійтися тут без відповідних етимологій не можна, бо тоді мої твердження були б голослівні.

За одну з найяскравіших особливостей української мови вважається чергування „о“ з „і“ в таких формах, як от „копая“ — „кіпй“. Ні в одній із інших слов'янських мов цього явища немає, якщо не зважати на явище „уканья“ у польській мові (напр., „вої“), що його старе історичне мовознавство виключало як можливий етап у перетворенні „о“ на „і“ в закритому складі, оскільки таке „уканья“ є й у деяких окрайних говорах української мови. Взагалі ж досі являлося, що це перетворення проходило етапами від однозвучки через двоазвучку до однозвучки різного характеру до однозвучки „і“: „ауо“ — „ауол“ — „аул“ — „віл“ — „віл“. Але ця проблема не знаходилася підтвердження в історично-мовному матеріалі, бо в історичних пам'ятках досить пізнього часу були тільки сумнівні написання типу „щодор“, „субутний“ (типологічне к свангеліе ХІІІ ст.), в яких могла відбитися вимова тільки північноукраїнського діалекту, де ці явища ще й нашого часу с огляду на це проти такої схеми висловлювалися українські мовознавці уже нашого часу, такі, як от В. Ганцов, О. Курило і інші. Олена Курило навіть спробувала була

Закінчення буде.

Стаття про трагічну смерть Алли Горської

(Закінчення з 1-ої стор.)

стувала проти його засуду. Під час процесу Валентина Мороза в половині листопада 1970 року вона відкинула звинувачення проти нього і 28 листопада, кілька днів після цього, її знайдено зарубаною в льоху дому її тестя у Васильківці. Розглядаючи можливі мотиви і причини смерті Алли Горської, автор статті в "Чикаго Трібюн" викладає версію про те, що її бив напівбожевільний, уже 70-літній батько її чоловіка Зарецький, і здогадується, на основі опублікованих в "Українському Віснику" даних, що це було одне із чергових політичних душогубств, здійснених режимними органами для застрашення українців активних у громадському й культурному житті. Закінчується стаття Френка Старра короткою інформацією про похорон Алли Горської, що мав відбутися 4 грудня 1970 року і потім, за наказом влади, був відкладений на 7 грудня. Стаття ілюстрована великою фотографією Алли Горської. Водночас із статтею, на цій же сторінці "Чикаго Трібюн" подана інформація про видавання і поширювання в Україні підпільний "Український Вісник" із ствердженням, що він почав появлятися в січні 1970 р. й останнє 4-е число з січня 1971 року з матеріалами про смерть Алли Горської одержано на Заході перед кількома тижнями.

ХАРТУМІЗАЦІЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лізму. У Судані це набрало надзвичайно бурхливих, а й кривавих форм, а в інших арабських країнах процес проти московської колонізації проходить більш прикрито та повільніше. Араби поза межами СРСР уже пізнали суть та мету московського комунізму насамперед в прикладі... самого СРСР, знають про стан у ньому неросійських народів, у тому числі й мусульманських. Пізнали вони Москву і на прикладі Чехо-Словаччини, а тепер ще й на прикладі Судану, коли там 72 години панував промосковський комуністичний режим. "Ленінська національна політика", так уперто веде Сталінізм, Хрущовізм, а тепер Брежнєвизм, розрахована на створення всесвітньої червоної імперії на чолі з Москвою, починає все частіше й частіше приносити свої плоди — гіркі й несправді для самої Москви. Іх час все більше, зокрема в Азії та Африці, і одним з яскравіших з них є саме "хартумізація".

Уже появился друком і продається

ДРУГИЙ ТОМ

АНГЛОМОВНОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА

приготованої Науковим Товариством ім. Шевченка під головуванням проф. Володимира Кубійовича та видаваної англійською мовою старанням і коштом Українського Народного Союзу.

Другий том цієї монументальної книги знання про Україну включає розділи: 1. Право; 2. Церква; 3. Наука; 4. Освіта і школи; 5. Бібліотеки, архіви, музеї; 6. Книгодрукування і преса; 7. Мистецтво; 8. Музика і хореографія; 9. Театр і кіно; 10. Народне господарство; 11. Народне здоров'я; 12. Збройні сили; 13. Українці в діаспорі.

Книга має коло 1,500 сторінок друку, 726 ілюстрацій, 8 кольорових і 22 чорнобілих ілюстраційних таблиць та 6 великих, в повних кольорах, складаних мап України: фізичної, адміністративної, етнографічної, ґрунтів та ін.

Ціна другого тому
виносить \$60.00

Рівночасно подається до відома, що перший наклад ПЕРШОГО ТОМУ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ (Розділи: Загальні інформації, Фізична географія і природа, Людини, Етнографія, Українська мова, Історія України, Українська культура і Українська література) ВИЧЕРПАНИЙ, але уже появилася **ДРУГІЙ НАКЛАД**. З уваги на величезні кошти друку, ціна ПЕРШОГО ТОМУ встановлена тепер на \$45.00.

Для тих, що замовляють
обидва томи разом, ціна
виносить \$94.50

Замовляти можна в Головній Канцелярії УНСОЮЗУ, вивчивши та переславши поданий випису формуляр, разом з чеком чи поштовим переказом на відповідну суму.

USE THIS COUPON!
To: UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303, U.S.A.
I hereby order Ukraine: A Concise Encyclopedia
Volume II — \$60.00
Enclosed is (a check, M. O.) for the amount \$.....
Please send the book (s) to the following address:

Name _____
No. _____ Street _____
City _____ State _____ Zip Code _____

Майбутнє української культури в Канаді

Оттава (мс) — В половині вересня ц. р. тут відбудеться важлива конференція, присвячена питанням збереження та розвитку української культури в Канаді. Хоч формально йдеться про відзначення 80-річчя українського поселення в Канаді, то фактично йдеться про набуття ваги справу: визначити напрямки нашої культурної політики в Канаді, з допомогою якої можна було б зберегти етнічно-культурну окремішність українського поселення в Канаді на чергові десятиліття.

Конференцію підготують Відділи Комітету Українців Канади у Східній Канаді, а господарем з Відділу КУК в Оттаві. В рамках конференції відбудуться чотири сесії, а також виставка українського народного мистецтва у приміщеннях Канадського національного музею. Конференція має схвалити рекомендації для 20-го Конгресу Українців Канади, який відбудеться у Вінніпегу на початку жовтня 1971 р. Треба відзначити, що сама

підготовка конференції, а також планування, в основному зосереджуються вже в руках представників молодого покоління. Активну участь приймають українські студенти. Координатором конференції є Модест Цмоць. Підготувати роботу проведуть дев'ять комісій, яким допомагає Дорадний Комітет, складений з представників старшого громадянства з Оттави, Монреалю та Торонто. Організаційний Комітет підготував та поширив інформаційну літературу українською, англійською та французькою мовами. Передбачена участь біля 400 осіб з різних місцевостей Онтаріо та Квебеку. В конференції прийматимуть участь також представники окремих етнічних груп, федерального та провінційних урядів.

Наради триватимуть два дні — 18-го і 19 вересня і закінчатимуться прийняттям резолюцій, які будуть передані на розгляд підготовлюваного урядом т. зв. Онтарійського конгресу спадщини.

10 мільйонів пасажирів перевезла цивільна авіація в Україні

Київ. — Керівник Управління Української цивільної авіації О. Горішко подав на сторінках "Радянської України" з 18 серпня, що в Україні незабаром буде перевезено разом 10 мільйонів пасажирів засобами цивільної авіації УССР. Початок Української цивільної авіації зараховує до 1923 року. Тепер надходить нові літаки, переважно з реактивними, турбінними двигунами, "ТУ-134" і "ЯК-40", поки що, добре освоєні летунками, інженерами, бортехніками Бориспільського, Одеського, Дніпропетровського та деяких інших аеропортів. В Бориспільському аеропорту належить Києву. Цього року, писав О. Горішко, "ми одержуємо м і ж континентальні літаки "ІЛ-62" на 186 місць. Перші рейси вони виконуватимуть на трасах Київ — Ташкент, Київ — Хабаровськ, а згодом вийдуть на закордонні траси". Наступного року в Україні одержать нові літаки "ТУ-154", що замінить застарілі літаки. "Україна вийшла на перше місце за кількістю оброблених за повітря гектарів уряд", пише О. Горішко про сільсько-господарські завдання цивільної авіації: "Цього року літаки мають провести авіаційно-хемічні роботи на площі 16 мільйонів гектарів". Будуть так зв. міжколоніальні аеропорти, невеликі, але з твердим покриттям: тепер їх є понад 200, а протягом нинішнього п'ятиріччя буде споруджено ще 570".

MALE & FEMALE

PART TIME DAYS AND EVES.

NO EXPERIENCE NECESSARY
FOOD SERVICE HELPERS
START 4 A.M.

MOBILE SNACK BAR DRIVERS
SALES CLERKS
STOCK CLERKS
GAS STATION ATTENDANTS

APPLY 8:30 A.M. — 4:30 P.M. MON-FRI.
ARMY & AIR FORCE EXCHANGE
BUILDING 5342 — FORT DIX, N.J.
An Equal Opportunity Employer

а) 6 АКРИВ ЗЕМЛІ, потік, природне місце на ставках, ціна \$6,000.00.

б) 4 БОНГАЛА, (модерні), на чотирьох акрах землі, близько стейтської дороги, ціна — \$16,500.00.

в) ДІМ НА ДВІ РОДИНИ, чудовий красвид. Ціна — \$10,000.00.

STEPHEN OLESIW, BROKER

P.O. Box 348 Kerhonkson, N.Y. 12446
Тел.: (914) 626-7692

Пропонуємо Вам скористати з нагоди і поінформувати Українське Громадянство про Вашу установу.

ВНЕ

АЛЬМАНАХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ і СВОБОДИ в приготуванні до друку

Цей Альманах має найбільший засяг поширення і здобув велике признание і широкий круг читачів. КАЛЕНДАР як щоріку має окремий оголошеневий відділ.

Вміщуючи оголошення в цьому АЛЬМАНАХ, ви напевно принесете користь для Вас, познайомлюючи з Вашою діяльністю широкі кола громадянства і здобуваючи Вам добру славу, прихильність, признання, а для торговельних підприємств — покупців.

Формат календаря: 6" x 9".

ЦІНИ ОГОЛЮШЕНЬ:

Ціла сторінка \$90.00 Чверть сторінки \$33.00
Пів сторінки \$50.00 Одна восьма \$20.00

Зголошення — тексти оголошень чи знімки і належність — приймаємо до 15 вересня 1971 р. Тексти і належність просимо слати на адресу:

SVOBODA
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

НАЙБІЛЬША ОПЕРАЦІЯ В ІСТОРІЇ АВСТРАЛІЇ

Десять ветеринарів із університетської клініки в Сідней, Австралія, переводять операцію слона Тарі, вагою у дві тонни. У висліді двогодинної операції слонів вирізано тумор величезною футбольного м'яча, що загрожував його життю. Після операції слон почав вертатися до здоров'я.

Зразкове безладдя в заготівлі лікарських рослин в Україні

Київ. — Ромашка, звіробій, волошки і т.д. — багато рослин з лікувальними властивостями ростуть на українській землі і з них виробляють цілі ліки, але даремно громадяни питають за ними в аптеках. Задовольнити потреби медичної промисловості УССР і громадян покликані, за повідомленням "Радянської України", "Всеукраїнське Об'єднання "Лікарський пром" Міністерства медичної промисловості СРСР, що має контору в Києві, Укоопспілка, Аптечне Управління Міністерства охорони здоров'я УССР". Укоопспілка збирала 10 років тому різні сировини з лікарських рослин 763 тонн, а в 1970 р. 2 931 тону. Однак, збирання лікарських рослин іде самовільно, багатьох рослин не постачає взагалі ніхто, а інших — за багато, замовлено 54 види, а зібрано лише 26 видів рослин, необхідних для продукції ліків природним, не хемічним способом. Найбільше лікарських рослин, збирають школярі, діти з піонерських таборів, але їм не платять, або майже не платять за ту працю, як майже не платять і дорослим збирачам. Тому в "Радянській Україні", в ста-

малі б вирощувати аптечну ромашку — ніхто її не вирощує, бо не оплачується. Зменшилися заготівлі кори, крушини дубу, березових бруньок, вільхових шишок, плодів черниці, горобини тощо, чим займаються лісництва: люди там не обізнані із справою, присилають не потрібні, але винищують молоді ліси. "Населення постійно відчувало велику потребу в кукурудзяних приймочках. Аптеки не спроможні задовольнити попит на них, бо ніде збирати цієї сировини: ніхто ж бо не пустить збирачів на колосисте поле" — інформує "Радянська Україна".

Як над море то до "ЛІДІЇ"! Ваканції над морем скріплять Ваше здоров'я на цілий рік. Шлюща морська вода Вам допоможе. Товарська атмосфера впливає благородно на Вас.

Чисті, вигідні кімнати, з ужитковим спільною кухнею. Нові модерні апартаменти з приватними лазнями і кухнями, це комфорт за низьку ціну

у ВІЛЛІ "ЛІДІЯ"

(Д-р РОМАН І ЗУЗАННА САПОВИЧ)

пишіть або телефонуйте:

"LIDIA" APARTMENTS & ROOMS

128 E. Crocus Rd., Wildwood Crest, N.J. 08260

Phone (609) 522-3348

The World's Safest Bathing Beach

ВЛАСНИКИ

„КРИМУ" і „ТАМАРИ"

запрошують охочих скористати з чудової вересневої погоди і теплих хвиль океану та їхніх розкішних апартаментів, на яких

ціни обнижені до 50%

і замовити собі вже приміщення

телефонуючи

Wildwood 1 (609) 522-7467

Д-р Ярослав і Стефанія БЕРНАДІНИ

„КОВБАСНЮК АГЕНЦІЯ"

Засновано 1920 р. Тел.: AL 4-8779; AL 4-8717

НОТАРІАЛЬНЕ БЮРО

286 E. 10th Street New York, N.Y. 10009

- ВІЛІТИ НА КОРАБЛІ І ЛІТАКИ ДО ВСІХ ЧАСТИН СВІТУ;
- ВСЯКІ ІМІГРАЦІЙНІ СПРАВИ;
- ВСІ РОДИ ЗАВЕЗПЕЧЕННЯ;
- ПОСЕРЕДНИЦТВО ПРОДАЖУ РЕАЛЬНОСТЕЙ;
- ПАКУНКИ ДО ВСІХ КРАЇН ЄВРОПИ І АЗІЇ;
- МІЖНАРОДНІ ПОШТОВІ ПЕРЕКАЗИ.

Віра КОВБАСНЮК-ШУМЕНКО Антін ШУМЕНКО

ВІДКРИТО: в КОЖНИЙ ДЕНЬ ВІД 9:30 — 6:00 веч.

в ПОНЕДІЛОК до 7-ої веч

в ЛІПНІ І СЕРПНІ в СЕБЕДУ І СУБОТУ ЗАКРИТО.

ТАРЗАН, Ч. 6612. Варунги вбивають молодого Умбебе

Умбебе, юнак з роду мамадів, який не погоджується з своїми варунгськими вчителями і бажає вернутися додому, стає новою жертвою варунгів... обдурений підступною усмішкою Мали-Бубу. Це мене засмучує, що наші мудрі мужі не навчили тебе речей, що їх ти хотів вивчити, Умбебе, але... Але присмило знати, що ти є одним юнаком з роду мамадів, який нічого злого не скаже... про варунгів! Прощавай, Умбебе! Прощавай, Умбебе!

Різне

Українське Виспільне Бюро
ROMAN PARCEL SERVICE
141 2nd Avenue, New York City
Tel.: 475-7430. — Виспільне ПАКЕТИ з ОЛІГОМ і ХАРЧАМИ в УКРАЇНУ і до СРСР. Річкові приймачі замовлення на мотоцикли, холодильники, телевізори і машини до прагм. Уряд. год.: від понед. до суб. 8:30 — 6:00 веч. В ліпні і серпні в неділю закрито.

ВЧИТЬСЯ ПО-АНГЛІЙСЬКИ ПРИ "NYU"
14-тижнева програма в день, ввечері і в суботу. Курси: англійської торговельної кореспонденції, граматики, читання, справлення акценту 4 мовна лабораторія. Реєстрація від 7-го до 25-го вересня 1971 року. Курси починаються 20-го вересня 1971 року. За інформаціями телефонуйте: 598-3931 або пишіть: **THE AMERICAN LANGUAGE INSTITUTE** 1 Washington Square N. New York, N.Y. 10003

Real Estate
Якщо Ви зацікавлені в купівлі **ДОМУ, ЗЕМЛІ АБО "БІЗНЕСУ"** в колії Кергонксона, контактуйтеся зі мною: **MORRIS SIMS** Kerhonkson, N.Y. 914 826-7462

ХОЧЕТЕ ПРОДАТИ АБО КУПИТИ
будинки, бізнес або землю, звертайтеся до **УКРАЇНСЬКОГО ФІРМИ GEMINI REAL ESTATE CO.** 98 — Second Avenue New York, N.Y. Tel.: 477-6400

Праця
MALE & FEMALE
СУПЕРІНТЕНДЕНТ
Подружжя. Досвід. 74-річний дід, відає рекомендації, загальний зарп. lover East Side. Праця від 1 жовтня, 4 кімнатний апартамент, газ, електрика і телефон. \$375 на місяць. Мусить говорити по-англ. (212) WA 5-1394

ВАСИЛЬ БАРЕА
РАЙ — роман
Ціна 2.00 доларів
"СВОБОДА"
81-83 Grand Street
Jersey City, N.J. 07303

Funeral Directors
Theodore WOLININ, Inc.
Директор
Похоронного Замовлення
123 East 7th Street
NEW YORK, N.Y. 10009
Tel.: GR 5-1437
СОПІДНА ОБСЛУГА

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБЕННЯ
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і OKOLNYX
Контрольована температура. Модерна вапняна до ужитку ДАРОМ.

PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegion 4-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ПІРА І ЧЕРВА. Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J.
NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555